

b) Euskal kultura. Zalantzarik ez dago Euskal Eskola Publikoa Euskal Herriari dagokiona izan behar duela. Herri honen berbizkunde kulturala bultzatuko duen eskola behar dugu. Horretarako euskal kulturak izan behar du eskola horren oinarria eta arnasa. Guztiz garrantzizkoa da, beraz, programazioa eta edukinak ezartzeko eta aukeratzeko eskubidea eta independentzia osoa edukitzea Euskal eskolak.

c) Euskalduntasuna. Euskal eskolak Euskal Herriaren euskalduntzearen eta euskararen berreskurapen osoaren zerbitzuan egon behar du. Areago, horren dinamizatzaile nagusi izan behar du. Horretarako neurri legal, didaktiko eta pedagogikoak ipiniz. A ereduak porrot egin baldin badu, bietako bat: eredu horrek ez du balio eta baztertu egin behar da, edota eredu horrek ez du balio bestelako neurririk hartzen ez baldin bada, eta orduan beste neurri horiek hartu behar dira.

d) Aurrekoaren haritik, hain zuzen ere, ez A eta ez B eta ez D ereduak ari dira gertatzen benetan baliagarriak. Zergatik? Ikastolaren ahalegina ezin delako bere bakardadean hartu; Euskal Herriaren euskalduntzeak ez du sektorialismorik onartzen; Euskararen berreskurapenerako politika eta plangintza orokorraren eta sektoreartekoaren barruan kokatu behar da eskolaren ahalegina, ikasleak eta gizartea euskalduntzeko.

Iparraldeko irratiek hamar urteko hotsak deiadar bihurtu

Iparraldeko hiru irrati euskaldunak edo gehienbat euskaraz ari direnak beren hamar urteak ospatzen ari dira aurten: Gure Irratia (Lapurdi), Irulegi Irratia (Behe Nafarroa) eta Xuberoako Boza (Zuberoa).

Zalantzarik gabe, irrati frantsesa eta ia frantses hutsezko irratia entzuten ohituta zeuden euskaldunei harrigarria gertatu zitzairen hiru aldetatik euskarazko hotsa entzuten hastea, euskal kantekin batera. Oso apal, hasieran; gerora zabalduz eta finkatuz joan dira hiru irratiak.

Hamar urte eman dituzte lanean, kemen eta berotasun handiz eta laguntza publiko oso urriz. Orain bertan estuasun ekonomiko larritan egin behar dute lana. Pariseko Gobernutik hartzen dute laguntza apurra: 200.000 libera. Departamenduko Kontseilu Nagusitik 5.000 libera besterik ez dute hartzen irratiod. Bitartean, Baionako Irratiak 500.000tik gora hartzen ditu Departamendutik eta milioi erdi inguru Udaletik. Gure Irratiak ez du nonbait merezi horrelakorik, Baionan kokatuta egon arren, eta musika-programetan entzulegorik handiena berak duen arren.

Pizkundera erakundeak euskal kulturako elkarte eta sail herritarren laguntzeko

“euskal buxeta” landu du. Bertan 300.000 libera eskatzen dizkio Departamenduari Gure Irratia-rentzat eta 200.000na beste bientzat.

Pariseko Senatuak euskara eta beste hizkuntz gutxituak “legez kanpo” utzi dituen urte honetantxe ari dira ospatzen irratiod beren hamar urteak. “La langue de la Republique c’est le français”, frantsesa da Errepublikako hizkuntza, aldarrikatzen du Frantziako Konstituzioak ere orain. Beste hizkuntzak Konstituziotik kanpo gelditu dira gutxienez. Baina Konstituzioak ukatzen dion ofizialtasuna, herriaren-gandik hartua du euskarak. Hamar urteok dira horren erreferendua.

Gero eta ozenago bihurtzen ari da irratien hotsa eta euskararen _eta beste hizkuntza gutxituen-aldeko errebindikazioa. Joan zen maiatzaren 30ean iparraldeko euskaldunak kalera atera ziren beren deiadarra zabaltzera. Deitzaileen artean zeuden noski Euskal Irratiak, AEK, Seaska, EHE eta Pizkundearekin batera. Deiadar izena hartu dute, Katalanen “Crida”ren antzekoa. “Zuzenbidea euskaldunentzat” titulupean Iparraldeko kultur sektore esberdinek dituzten errebindikazioak kaleratu zituzten manifestaldi jendetsuan.

Horien artean noski Irratienak... “Onarmena eta laguntza publikoa irratientzat” eskatzen zuten. Zalantzarik gabe, orain dela hamar urteko ahots apalak gaurko deiadar ozen bihurtu dira. Ez daude ixiltzekotan.

UEU: Euskal Unibertsitatearen eragile

Aurtengo Udako Euskal Unibertsitatearen Iruñeko Ikastaroaren baitan mintegi berezi batek ihardun du Euskal Unibertsitatearen gaià aztertzen.

Nahiz eta UEUk bere sorreratik unibertsitate euskaldun baten beharra azpimarratu duen eta UEUren orain arteko iharduna Unibertsitate horren oinarrien pres-taketa -profesionala, materiala, bibliografikoa- izan den, duela bi urtetik hona Euskal Unibertsitatearen gaia bereziki berpiztu da.

UEUren jatorria 70eko hamarkada hasieran Baionan egiten ziren Kultur Asteak izeneko ihardunaldietan dago. 1970etik 73ra burutu ziren kultur aste hauetan euskal kultura eta gizartea aztertzen ziren. Baina ekintza hauek nahikoa ez ote ziren izango eritzirik, Karlos Santamariak Baionako Kultur Astea Udako Unibertsitatearen bilakatzea proposatu zuen Katalunian egiten zen “Universitat d’Estiu” eredu-tzat harturik.

Hasiera batean UEUren egitura eta helburuak oso finkatuak ez bazeuden ere,